

VIẾT

VIẾT BÀI VĂN THUYẾT MINH THUẬT LẠI MỘT SỰ KIỆN (MỘT SINH HOẠT VĂN HÓA)

1. Phân tích yêu cầu cần đạt

- HS thấy được chức năng của kiểu VB thuyết minh thuật lại một sự kiện trong đời sống cũng như đặc điểm cơ bản của nó.

- HS viết được bài văn thuyết minh thuật lại một sự kiện (một sinh hoạt văn hoá) đã từng tham gia, từng được chứng kiến hoặc được đọc, xem, nghe qua sách báo, truyền hình, truyền thanh. Cụ thể, bài này yêu cầu HS viết bài văn thuyết minh theo ngôi thứ nhất (số ít hoặc số nhiều) với gợi ý đề tài tương đối mở. Điều này tạo điều kiện cho HS được viết dựa trên tiến trình hướng đến trải nghiệm cá nhân người học, có kết nối nhất định với các truyền thuyết hoặc với không gian văn hoá dân gian.

2. Những lưu ý về yêu cầu đối với bài văn

Yêu cầu đối với bài văn thuyết minh thuật lại một sự kiện:

- Xác định rõ người tường thuật tham gia hay chứng kiến sự kiện và sử dụng ngôi tường thuật phù hợp.

- Giới thiệu được sự kiện cần thuật lại, nêu được bối cảnh (không gian và thời gian).
- Thuật lại được diễn biến chính, sắp xếp các sự việc theo một trình tự hợp lí.
- Tập trung vào một số chi tiết tiêu biểu, hấp dẫn, thu hút được sự chú ý của người đọc.
- Nêu được cảm nghĩ, ý kiến của người viết về sự kiện.

3. Gợi ý tổ chức hoạt động dạy học

Hoạt động 1 Giới thiệu kiểu bài

GV có thể tổ chức hoạt động giới thiệu kiểu bài cho HS bằng nhiều cách, chẳng hạn:

- GV dẫn nhập từ chính VB *Ai ơi mồng 9 tháng 4*, ví dụ: Các em vừa đọc xong một VB tường thuật lại lễ hội Gióng, một sinh hoạt văn hoá dân gian. Đó chính là VB thuyết minh thuật lại một sự kiện, thuộc loại VB thông tin. Các em cũng đã đọc lời dẫn trong SHS. Bây giờ các em đã sẵn sàng để viết một bài văn tương tự chưa? Chúng ta sẽ cùng nhau tiến hành công việc này ngay bây giờ. HS lắng nghe và có thể có thắc mắc, băn khoăn. GV giải đáp những thắc mắc (nếu có).

- GV có thể yêu cầu HS nhớ lại một lễ hội hoặc một sinh hoạt văn hoá mà các em đã từng được tham gia, chứng kiến hoặc được biết đến qua sách báo, truyền hình, truyền thanh. GV mời một vài HS kể tên hoặc thuật lại thật ngắn gọn. Yêu cầu HS cung cấp một số thông tin cụ thể, chi tiết, rõ ràng (thời gian, địa điểm, những con số, sự việc,...).

Hoạt động 2 Tìm hiểu yêu cầu đối với bài văn thuyết minh thuật lại một sự kiện

- GV có thể hỏi HS: *Bài văn thuyết minh thuật lại một sự kiện (một sinh hoạt văn hoá) cần đáp ứng những yêu cầu gì?* HS dựa vào SHS để trình bày.

- GV và HS cùng nhau tường minh hoá các yêu cầu, có thể lấy một vài ví dụ minh họa ở VB 3 (trừ yêu cầu về ngôi tường thuật) để HS dễ hình dung.

Hoạt động 3 Đọc và phân tích bài viết tham khảo

- GV giới thiệu: Bài viết tham khảo kể về một hội chợ xuân được tổ chức ở trường học mà người viết từng tham gia, trải nghiệm. Bài viết thông tin một cách tương đối chi tiết về sự kiện, kèm theo cả những nhận xét, đánh giá, cảm nghĩ của người viết về sự kiện.

- GV hướng dẫn HS làm việc nhóm để thảo luận về sự đáp ứng yêu cầu của bài văn thuyết minh thuật lại một sự kiện, chỉ ra những từ ngữ quan trọng trong bài viết tham khảo có liên quan đến các yêu cầu của bài văn thuyết minh thuật lại một sự kiện. GV có thể sử dụng các câu hỏi như:

+ Vì sao em biết VB này sử dụng ngôi kể thứ nhất? (Người thuyết minh xưng “tôi”: *trường tôi, tôi được tham gia, tôi được thấy lần đầu tiên,...*)

+ Phần nào, đoạn nào của bài viết giới thiệu về sự kiện? (Phần mở đầu đã giới thiệu bối cảnh, mục đích tổ chức hội chợ xuân.)

+ Những chi tiết nào giới thiệu về bối cảnh để người đọc hiểu về sự kiện? (Thời gian: cuối năm âm lịch, sắp đến Tết; không gian: trong sân trường; diễn biến sự kiện: toàn bộ quá trình diễn ra hội chợ xuân từ việc chuẩn bị đến ngày diễn ra hội chợ, các hoạt động được tổ chức trong sân trường vào ngày hôm đó: khai mạc, hoạt động mua bán, vui chơi,...)

+ Bài viết tường thuật theo trình tự nào? (GV có thể hướng dẫn HS lập bảng thống kê các hoạt động chính để tóm tắt diễn biến sự kiện.) Những từ ngữ nào cho thấy sự kiện được thuật lại theo trật tự thời gian và trình tự nguyên nhân – kết quả một cách hợp lý? (trật tự thời gian: *8 giờ sáng, sau, liền sau đó, đồng thời, 6 giờ chiều*; trình tự nguyên nhân – kết quả: chuẩn bị → khai mạc → diễn biến → kết thúc).

+ Những từ ngữ nào thể hiện nhận xét, đánh giá của người viết trước sự kiện được tường thuật? (*ấn tượng rất sâu sắc; cảm nhận; kỉ niệm đáng nhớ; được sống trong một bầu không khí rộn rã, vui tươi;...*)

- Dựa vào kết quả làm việc nhóm, một số HS trình bày kết quả phân tích bài viết tham khảo trước lớp. GV nhận xét và chốt lại một số ý cơ bản để HS nắm được, ghi nhớ và vận dụng vào bài viết của mình.

Hoạt động 4 Thực hành viết theo các bước

- GV hướng dẫn HS xác định mục đích viết và người đọc theo chỉ dẫn trong SHS. Mục đích viết đã được tường minh (thuật lại một sự kiện – một sinh hoạt văn hoá), đối tượng người đọc của bài viết này cũng đã được dự kiến (các bạn trong lớp, GV, người thân,...). Do đó, việc hướng dẫn xác định mục đích viết và người đọc chủ yếu nhằm nhắc nhở HS khi viết bài cần có ý thức bám sát mục đích viết và chú ý đến đối tượng người đọc.

- GV hướng dẫn HS lựa chọn đề tài để viết chủ yếu bằng cách gợi ý, kích thích sự suy nghĩ, tìm tòi của HS.

- GV hướng dẫn HS tìm ý tưởng, thông tin cho bài viết. Khâu này khá quan trọng. Vì vậy, GV cần hướng dẫn HS huy động tối đa các ý tưởng cho bài viết. Các việc làm cụ thể ở đây là: HS hình dung tưởng tượng, hồi cỗ, tìm kiếm thông tin, thực hiện hoạt động trải nghiệm trước khi viết (HS tự làm dưới sự hướng dẫn của GV); HS viết nháp (tự do, nhưng cần được khơi gợi bằng các câu hỏi: Sự kiện gì? Ở đâu? Khi nào? Ai? Như thế nào? Tại sao?) về sự kiện (một sinh hoạt văn hoá) mà các em muốn tường thuật. Để hướng dẫn HS tìm ý, GV có thể dùng phiếu học tập sau:

PHIẾU TÌM Ý

Họ và tên: ..... Lớp: .....

Nhiệm vụ: Tìm ý cho bài văn thuyết minh thuật lại một sự kiện (một sinh hoạt văn hoá).

Gợi ý: Để nhớ lại các chi tiết, em hãy viết theo trí nhớ, kinh nghiệm của mình bằng cách trả lời vào cột bên phải các câu hỏi ở cột bên trái.

Sự kiện gì?	.....
Mục đích của việc tổ chức sự kiện là gì?	.....
Sự kiện xảy ra khi nào? Ở đâu?	.....
Những ai đã tham gia sự kiện? Họ đã nói và làm gì?	.....
Sự kiện diễn ra theo trình tự thế nào?	.....
Ấn tượng, cảm nghĩ của em hoặc của những người tham gia về sự kiện là gì?	.....

- GV có thể yêu cầu HS làm việc cá nhân để hoàn thành phiếu, sau đó trao đổi cặp đôi để góp ý cho nhau.

- GV hướng dẫn HS lập dàn ý cho bài viết theo gợi ý như trong SHS.
- HS viết bài tại lớp.

TRẢ BÀI

Hoạt động 1 GV trả bài cho HS và hướng dẫn các em chỉnh sửa bài viết theo các yêu cầu đối với bài văn thuyết minh thuật lại một sự kiện (một sinh hoạt văn hoá) được nêu trong SHS.

Hoạt động 2 HS làm việc theo nhóm, đọc bài và góp ý cho nhau. GV chọn một số bài để nhận xét, đánh giá và rút ra một số kinh nghiệm chung cho cả lớp. Lưu ý: không nên nêu cụ thể tên HS để khen, chê trước lớp.